

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Střední průmyslová škola strojnická Olomouc,
tř.17. listopadu 49**

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu
„Výuka moderně“**

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205

Šablona: III/2 Český jazyk umění a kultura

Sada: 1

Číslo materiálu v sadě: 4

**Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem
České republiky**

Název: Antická řecká literatura

Jméno autora: Mgr. Renata Provázková

Předmět: Český jazyk, umění a kultura

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: homérský epos, řecké drama, řečnictví

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury, význam uměleckých směrů, uvede jejich představitele, charakterizuje a interpretuje jejich přínos pro vývoj literatury.

Metodický list/anotace

Pracovní list navazuje na znalosti řecké a římské antické literatury. Obsahuje text s výběrem možností, na jehož základě si žák upevňuje periodické a další znalosti (významní autoři a jejich díla). Součástí pracovního listu je pro jeho zpestření doplňovačka.

Datum vytvoření: 18. 9. 2012

Antická řecká literatura

I.

Podtrhněte v textu vždy jednu správnou variantu. Vybíráte ze 3 možností.

Antickou literaturou se nazývá starověká literatura, která vznikla v **Egyptě a Řecku** / v **Řecku a Římě** / v **Řecku a Persii**. Nejstarší památky vznikaly ve **4 / 3 / 2** etapách od **4. stol.př.n.l / 8.- 6. stol. př. n. l / 2.stol.n.l**. Prvním a nejstarším obdobím je **helénistické / archaické/ attické**. Nejoblíbenějším útvarem tehdejší doby byl **román / mýtus / epos**. Asi v **8. stol.př.n.l / 5.stol.př.n.l. / 1. stol.př.n.l** vzniká nejslavnější dílo básníka **Aischyla / Sofokla / Homéra**, které se nazývá **Oresteia a Elektra / Ílias a Odyssea / Oidipus a Antigona**. Obě veršované epické skladby – **elegie / eposy / epigramy** - hovoří o významné události, jejímž tématem je výprava za **zlatým rounem / trojská válka / výprava hlavního hrdiny do podsvětí**. Podle báje unesl **Paris / Achilleus / Hektor** ženu spartského krále Meneláa **Elektru / Evu / Helenu**. Pro nejkrásnější ženu na světě podnikli Řekové odvetnou výpravu. Řecký bojovník **Odysseus / Hektor / Achilles** bloudí po válce **8 / 6 / 10** let, než se dostane na rodnou Ithaku.

V lyrické tvorbě, především pak milostné lyrice na přelomu **7.- 6. stol. př.n.l. / 4.- 3.stol.př.n.l / 2.-1.stol.př.n.l** vynikají básník **Hérodotos/ Anakreón / Eurípidés/** a básnířka Sapphó. Hovoříme o **sborové lyrice / monodické lyrice / anakreontské poezii**, jejímž námětem byly **oslavné verše pro bohyně / ženy, víno, zpěv / satirické básně**. Nejvýznamnějším autorem bajek byl asi v **6. stol. př.n.l. / 1. stol.n.l. / 3. stol. př.n.l. Platón / I.A.Krylov / Ezop**.

V období **attickém / helénistickém / archaickém** se rozvíjí divadlo. Hrál se v amfiteátrech, kde směli hrát pouze **4 / 3 / 2** herci - a to jen **muži / muži i ženy / ženy**. Řeckou tragédii proslavili 3 významní dramatikové: **Eurípidés – Aristofanés – Vergilius / Aischylos – Sofoklés – Eurípidés / Sofoklés – Plautus - Menandros**.

Antická tragédie čerpá především z **mytologie / aktuální politické situace / filozofie**. V řečnictví se proslavil **Hérodotos / Démostenés / Platón**.

K nejvýznamnějším filozofům patřili **Platón a Aristotelés / Hérodotos a Archimédés / Menandros a Eukleidés**.

II.

1. Přřad'te správné výpovědi k útvarům z antické literatury:

- a) lyrická píseň s doprovodem píšťaly, vážná skladba
- b) krátká satirická báseň, původně oslavný verš nebo nápis na hrobě
- c) krátké veršované vyprávění, které obsahuje mravní ponaučení

- 1. bajka
- 2. elegie
- 3. epigram

2. Určete, který z autorů napsal drama Oresteia:

- a) Sofoklés

- b) Euripidés
- c) Aischylos

3. Rozhodněte, které z uvedených období nepatří do periodizace antické řecké literatury:

- a) klasické
- b) attické
- c) archaické

4. Sofoklés nenapsal drama:

- a) Médeia
- b) Antigona
- c) Král Oidipús

5. Která výpověď vztahující se ke znakům antické tragédie je nesprávná:

- a) hrdinové jsou odvážní, stateční, někdy však samolibí a krutí
- b) zesměšňuje jevy života, má šťastný konec
- c) život lidí a hrdinů ovlivňují bohové

6. Za zakladatele bajky je považován:

- a) Anakreón
- b) Ezop
- c) Aristofanés

7. Řecké drama vzniklo:

- a) z obřadních her na oslavu boha Dionýsa
- b) z ód na oslavu osob
- c) z elegických písní

8. Rozhodněte, které tvrzení je nesprávné:

- a) Homérova Ílias líčí posledních 51 dní trojské války.
- b) Homérova Ílias je hrdinský epos.
- c) V Homérově Ílias nebyl vtažen trojský kuň za hradby města.

9. Médea nebyla:

- a) čarodějka
- b) sestra Elektry
- c) manželka Iásóna

10. Dílo Poetika a Rétorika napsal:

- a) Aristotelés
- b) Platón

c) Démosthénés

III.

Doplňovačka: Tajenka ukryvá literární termín označující řešení situace na antickém divadle. Vysvětlete, co tento výraz znamenal.

1.	x	x	x						x	x	x	x
2.	x	x	x	x	x							x
3.								x	x	x	x	x
4.	x						x	x	x	x	x	x
5.												
6.	x	x	x	x							x	x
7.	x	x	x	x	x							
8.												
9.	x	x						x	x	x	x	x
10.	x	x	x	x						x	x	x
11.	x	x									x	x
12.	x										x	x
13.	x	x	x	x								
14.	x						x	x	x	x	x	x

1. Jméno manželky Iásóna a dcery kolchidského krále
2. Žalozpěv
3. Hlavní hrdina Sofoklova dramatu, který je trestán za viny, jichž se nevědomky dopustil
4. Jeden ze slavných Homérových eposů
6. Název jedné z Aristofanových komedií
7. Manželka řeckého filozofa Sokrata
9. Literární druh určený pro jeviště
10. Nejslavnější řecká básnička
11. Autor dramatu Oresteia
12. V čem vynikl Démosthenés?
13. Sestra Oidipa
14. Český název města Ílion

Nápověda: Xantipa

Řešení:

I.

Antickou literaturou se nazývá starověká literatura, která vznikla v Řecku a Římě. Nejstarší památky vznikaly ve 3 etapách od 8.- 6. stol. př. n. l. Prvním a nejstarším obdobím je archaické. Nejoblíbenějším útvarem tehdejší doby byl epos.

Asi v 8.stol.př.n.l. vzniká nejslavnější dílo básníka Homéra, které se nazývá Ílias a Odyssea. Obě veršované epické skladby – eposy - hovoří o významné události, jejímž tématem je trojská válka. Podle báje unesl Paris ženu spartského krále Meneláa Helenu. Pro nejkrásnější ženu na světě podnikli Řekové odvetnou výpravu. Řecký bojovník Odysseus bloudí po válce 10 let, než se dostane na rodnou Ithaku. V lyrické tvorbě, především pak milostné lyrice na přelomu 7.- 6. stol. př.n., vynikají básník Anakreón a básnířka Sapfó. Hovoříme o anakreontské poezii, jejímž námětem byly ženy, víno, zpěv.

Nejvýznamnějším autorem bajek byl asi v 6. stol. př.n.l. Ezop.

V období attickém se rozvíjí divadlo. Hrál se v amfiteátrech, kde směli hrát pouze 3 herci - a to jen muži. Řeckou tragédii proslavili 3 významní dramatikové: Aischylos – Sofoklés – Eurípidés. Antická tragédie čerpá především z mytologie. V řečnictví se proslavil Démostenés. K nejvýznamnějším filozofům patřili Platón a Aristotelés.

II.

1. 1 c) 2 a) 3 b)

2. c

3. a

4. a

5. b

6. b

7. a

8. c

9. b

10. a

III.

1. Medea

2. elegie

7. Xantipa

9. Drama

13. Antigona

14. Trója

- 3. Oidipus
- 4. Íias
- 6. Jezdci

- 10. Sappó
- 11. Aischylos
- 12. Řečnictví

tajenka: Deus ex machina – zásah shora